

Testo digitalizzato da www.torah.it nel 2010
Tutti i diritti sulla digitalizzazione riservati

Testo sacro.
Stampare solo per conservarlo.

Eliminare esclusivamente in ghenizà

IL PENTATEUCO

VOLGARIZZATO E COMMENTATO

DA

SAMUEL DAVID LUZZATTO

PADOVA
1874

33
PARASHAT BEAALOTECHA

Torah.it

VIII

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Parla ad Aronne, e di' lui: Quando accendi i lumi, fa sì che tutt'i sette lumi mandino la luce verso la parte ch'è dirimpetto al candelabro. (3) E così fece Aronne, fece (cioè) ch' i lumi del candelabro ardessero verso la parte dirimpetto al medesimo, come il Signore comandò a Mosè. (4) E tale è il lavoro del candelabro: è tutt' un pezzo d' oro, il suo fusto ed il suo fiore [cioè ogni sua parte, la più grande e le minime] formano tutt' un pezzo [nessuna è staccabile]. Giusta il modello ch' il Signore mostrò a Mosè, così questi fece (fare) il candelabro. (5) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (6) Prendi i Leviti di mezzo ai figli d' Israel, e li purifica. (7) Ed ecco ciò che farai loro per purificarli: spruzzerai sopra d' essi acqua d' aspersione; ed essi (prima) si passeranno il rasojo su tutt' il corpo, si laveranno le vesti, e si purificheranno [cioè si bagneranno tutt' il corpo]. (8) E prenderanno un giovine toro, colla relativa offerta di fior di farina intrisa coll' olio; ed un secondo giovine toro prenderai per sacrificio d' aspersione. (9) E farai ch' i Leviti si presentino innanzi al padiglione di congregazione, e che

(ב) בהעלותך את הנרות וכו': היה מטה ראשי הפתילות של כל שבעת הנרות להאיר אל השלחן (רש"י). (ו) פרשת הפרה כבר באמרה וכבר נעשית הפרה אע"פ שככתבה אה"כ, כי עד סימן י"ט ועד דכלל באמור בשנה השנית, וחסיון כ' והלאה באמור בשנת הארבעים, כי בשנה על שלוח העומאים לכבש, הדעת נוחת שנה ג"כ אך יטהרו, ולא ככתב שם שלא להפסיק הענין, וכשהשלים ספורי השנה השנית, אז כתב קקת הפרה. והטירו: ירחטו צוים, וכן והטירו והחליפו שאלותיכם וירא'ם. (ז) ואם כרא"ב רמז"ב צמן הי"לל וטהרו, מלבד כי לא בשלוח טהרתם צויה שהיו:

ח

לו (א) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (ב) דבר אל-אהרן ואמרת אליו בהעלותך את-הנרות אל-מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות: (ג) ויעש כן אהרן אל-מול פני המנורה העלה נרתיה כאשר צוה יהוה את-משה: (ד) וזה מעשה המנורה מקשה זהב עדי-רכבה עדי-פריחה מקשה הוא כמראה אשר הראה יהוה את-משה כן עשה את-המנורה: (ה) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (ו) קח את-הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אתם: (ז) וכה-תעשה להם לטהרם הנה עליהם מי חטאת והעבירו תער על-כל-בשרם וכבסו בגדיהם וטהרו: (ח) ולקחו פר בן-בקר ומנחתו סלת בלולה בשמן ופר-שני בן-בקר תקח לחטאת: (ט) ותקרבת את-הלויים לפני אהל מועד והקתלת את-

לִיהוּה: (י) וְהִבְדַּלְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם: שְׁנֵי (מ) וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹאוּ
 הַלְוִיִּם לְעִבְדֹת אֶת־אֱהֹל מוֹעֵד וְטַהַרְתָּ אֹתָם
 וְהִנַּפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה: (מז) כִּי נִתְּנִים נִתְּנִים
 הִמָּה לִי מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת פְּטֹרֶת כָּל־
 רָחֵם בְּכוֹר כָּל מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִקְחָתִי אֹתָם
 לִי: (י) כִּי לִי כָל־בְּכוֹר בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם
 וּבַבְּהֵמָה בְּיוֹם הַכְּתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 הִקְדַּשְׁתִּי אֹתָם לִי: (יח) וְאָקַח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת
 כָּל־בְּכוֹר בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: (יט) וְאַתְּנָה אֶת־הַלְוִיִּם

NUMERI VIII

segno di passaggio] al [servigio del] Signore. (14) Così se-
 parerai i Leviti di mezzo ai figli d'Israel, ed i Leviti appar-
 terranno a me. (15) E poscia entreranno i Leviti, per servire
 il padiglione di congregazione. Devi dunque purificarli, e farne
 fare la dimenzione. (16) Imperocchè eglino sono assegnati
 a me in qualità di Nethunim, di mezzo ai figli d'Israel; io gli
 presi per me in sostituzione d'ogni primo parto, dei primo-
 geniti d'ogni specie, dei figli d'Israel. (17) Poichè a me ap-
 partiene ogni primogenito dei figli d'Israel, sì delle persone,
 che delle bestie; quando percossi tutt'i primogeniti nel paese
 d'Egitto, li consacrai a me. (18) Indi presi i Leviti, in cambio
 all'ogni primogenito dei figli d'Israel. (19) E destinai i Leviti

זאתם סביב למזבח, עיני ויקרא י"ד י"ב. (מז) נתונים נתונים: ע' ליועלס ו' ט',

כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (י) וְהִקְרַבְתָּ אֶת־
 הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה וְסִמְכוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
 יְדֵיהֶם עַל־הַלְוִיִּם: (יא) וְהִנִּיף אֶהֱרֹן אֶת־
 הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְהָיוּ לְעִבְדֹת אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה: (יב) וְהַלְוִיִּם
 יִסְמְכוּ אֶת־יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּרִים וְעִשָּׂה
 אֶת־הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת־הָאֶחָד עֹלָה לַיהוָה
 לְכַפֵּר עַל־הַלְוִיִּם: (יג) וְהֵעַמְדָת אֶת־הַלְוִיִּם
 לִפְנֵי אֶהֱרֹן וּלְפָנֵי בְנָיו וְהִנַּפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה

NUMERI VIII

s'aduni tutta la congrega dei figli d'Israel. (10) Farai avan-
 zare i Leviti davanti al Signore, e i figli d'Israel poseranno
 le mani sui Leviti [probabilmente tanto la nazione, quanto i
 Leviti, furono rappresentati da alcuni dei loro primati]. (11) Ed
 Aronne dimenerà i Leviti innanzi al Signore (in segno ch'egli
 li riceveva) dai figli d'Israel; e così saranno (consecrati) al
 servigio del Signore. (12) E (prima) i Leviti poseranno le
 mani sul capo dei tori, e farai (fare) dell'uno un sacrificio
 d'aspersione, e dell'altro un olocausto al Signore, per propi-
 ziare pei Leviti. (13) Allora presenterai i Leviti davanti Aronne
 e davanti ai figli suoi, e ne farai (fare) una dimenzione [in

בכפוק זה. (י) וסמכו בני ישראל את ידיהם על הלוויים: חולי סמכו ראשי
 העדה את ידיהם על ראש ראשי הלוויים. (יא) והניף אהרן את הלוויים: הוליק

את־עֲבֹדְתֶם בְּאֶהֱל מוֹעֵד לִפְנֵי אֶהֱרָן וּלְפָנֵי
 בָּנָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה עַל־הַלְוִיִּם
 בֶּן עֶשְׂרֹן לְהֵם: (כ) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
 מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כא) זֹאת אֲשֶׁר לְלוֹיִם מִבֶּן חָמִישׁ
 וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה יָבֹוא לְצַבָּא צָבָא
 בְּעֲבֹדַת אֶהֱל מוֹעֵד: (כב) וּמִבֶּן חָמִישִׁים שָׁנָה
 יָשׁוּב מִצַּבָּא הָעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד:
 (כג) וְיָשַׁרְתָּ אֶת־אֶהֱיו בְּאֶהֱל מוֹעֵד לְשֹׁמֵר
 מִשְׁמֶרֶת וְעֲבֹדָה לֹא יַעֲבֹד כִּבְּהָ תַעֲשֶׂה
 לְלוֹיִם בְּמִשְׁמֶרֶתָם: פ שלישי

NUMERI VIII

zione, in presenza [e sotto il comando] d'Aronne e de' figli suoi. Come il Signore comandò a Mosè intorno ai Leviti, così fu proceduto con essi. (23) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (24) Ecco quanto spetta ai Leviti: dall'età di venticinque anni in poi (il Levita) entrerà a far parte della schiera, (per iniziarsi) nel servizio del padiglione di congregazione. (25) E dall'età di cinquant'anni si ritirerà dalla schiera uffiziante, e non uffizierà più. (26) Assisterà bensì i suoi fratelli nel padiglione di congregazione quanto a far la guardia, ma non uffizierà nel (sacro) servizio. Così regolerai le cose dei Leviti, in quanto ai loro uffici.

www.torah.it

(יט) בני ישראל חמש פעמים שלא נטעה באהרן ובניו. (כד) מבין חמשה ועשרים
 יבוא לסייע וללמוד (רמ"ב).

נְתַנִּים | לְאֶהֱרָן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְעַבֹד אֶת־עֲבֹדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֶהֱל מוֹעֵד
 וּלְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה בְּבֵנֵי
 יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בְּגִשְׁתַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקֹּדֶשׁ:
 (ג) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאֶהֱרָן וְכָל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 לְלוֹיִם כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה לְלוֹיִם
 בֶּן־עֶשְׂרֹן לְהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ד) וַיִּתְחַטְּאוּ
 הַלְוִיִּם וַיִּכְבְּסוּ בְּגָדֵיהֶם וַיִּנָּף אֶהֱרָן אֶתֶם
 תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וַיַּכְפֵּר עֲלֵיהֶם אֶהֱרָן
 לְטַהֲרֵם: (ה) וְאַחֲרֵי־כֵן באו הַלְוִיִּם לְעַבֹד

NUMERI VIII

(ad essere) dedicati ad Aronne ed ai figli suoi, di mezzo ai figli d'Israel, per prestare nel padiglione di congregazione il servizio che incomberebbe ai figli d'Israel, propiziando così pei figli d'Israel, ovviando cioè che i figli d'Israel abbiano ad appressarsi al luogo santo, nel qual caso avverrebbe mortalità dei figli d'Israel. (20) E Mosè ed Aronne, e tutta la congrega dei figli d'Israel, fecero (queste cose) ai Leviti; giusta tutto ciò ch' il Signore comandò a Mosè intorno ai Leviti, così fecero loro i figli d'Israel. (21) I Leviti cioè vennero aspersi (coll'acqua d'aspersione), dopo essersi lavati i panni, ed Aronne ne fece la dimenazione innanzi al Signore; come pure il medesimo Aronne propiziò per essi (coi suacennati sacrifici), per purificarli. (22) E poscia entrarono i Leviti a prestare il loro servizio nel padiglione di congrega-

לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרָבִים בְּמִדְבַּר סִינַי כָּבֵל אֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּן עָשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 (א) וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנַפְשׁ אָדָם
 וְלֹא־יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ
 לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנֵי אֶהֱרֹן בַּיּוֹם הַהוּא: (ב) וַיֹּאמְרוּ
 הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלֵינוּ אָנְחָנוּ טְמֵאִים לְנַפְשׁ
 אָדָם לָמָּה נִגְדָע לְבַלְתִּי הַקְרִיב אֶת־קִרְבָּנְךָ
 יְהוָה בְּמַעַדְוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ג) וַיֹּאמֶר
 אֲלֵהֶם מֹשֶׁה עֲמַדוּ וְאַשְׁמְעָה מֵה־יְצִוָּה יְהוָה
 לָכֶם: פ (ד) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: (ה) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ

NUMERI IX

giusta tutto ciò ch' il Signore comandò a Mosè, così fecero i figli d' Israel. (6) Vi furono però taluni ch' erano impuri, a cagione di qualche morto, e non poterono fare il sacrificio pasquale in quel giorno; e nel giorno stesso presentaronsi a Mosè e ad Aronne. (7) E quegli uomini dissero a lui [a Mosè]: Noi siamo impuri per qualche morto; perchè dovremo essere da meno degli altri, da non offrire il sacrificio del Signore nel suo tempo, in mezzo ai figli d' Israel? (8) E Mosè disse loro: Aspettate, ch' io senta che cosa ordinerà il Signore intorno a voi. (9) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (10) Parla ai figli d' Israel, con dire: Chiunque tra voi, o tra' vostri posterì,

ט

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַר־סִינַי
 בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְיֵצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם בַּחֹדֶשׁ
 הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר: (ב) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
 הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ: (ג) בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם בַּחֹדֶשׁ
 הַזֶּה בֵּין הָעֲרָבִים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמַעַדְוֹ כְּכֹל־
 הַקְּתָיו וְכְכֹל־מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ: (ד) וַיְדַבֵּר
 מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח: (ה) וַיַּעֲשׂוּ
 אֶת־הַפֶּסַח בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם

IX

(1) Ed il Signore parlò a Mosè nel deserto di Sinai, nell'anno secondo dalla loro uscita dalla terra d' Egitto, nel mese primo, con dire: (2) Facciano i figli d' Israel il sacrificio pasquale nel tempo stabilito. (3) Lo farete nel giorno decimoquarto di questo mese, verso notte, nel tempo stabilito; secondo tutt' i suoi statuti e tutte le sue leggi lo farete. (4) E Mosè ordinò a tutt' i figli d' Israel di fare il sacrificio pasquale. (5) E fecero il sacrificio pasquale nel (mese) primo, nel quattordicesimo giorno del mese, verso notte, nel deserto di Sinai;

(א) בֵּין הָעֲרָבִים: כִּי בֵּין הָעֲרָבִים תֵּאָכְלוּ בָשָׂר, וַיְהִי צָעֵר וְתַעֲלַל הַשָּׂלֵו, וְעֲרָבִים
 רָחוּ לִשְׂנֵי עָרְבָיִם, עָרַב עַל שְׂקִיעַת הַקָּמָה, וְעָרַב עַל צִיאַת הַלֵּילָה וְהַכְּכָבִים.

sin impuro per qualche morto, o trovisi in viaggio (in paese) lontano; farà (cionnondimeno) il sacrificio pasquale al Signore. (11) Egli lo faranno nel mese secondo, ai quattordici, verso notte; e lo mangeranno con pani azzimi ed erbe amare. (12) Non ne lasceranno avanzare sino al giorno seguente, e non ne romperanno alcun osso; lo faranno secondo tutta la legge del sacrificio pasquale. (13) Quogli poi che fosse puro, nè si trovasse in viaggio, e tralasciasse di fare il sacrificio pasquale; quell'individuo andrà estinto di mezzo al suo popolo, poichè non offerse nel tempo stabilito il sacrificio del Signore; quell'uomo porterà il [cioè la pena del] suo peccato. (14) E quando un forestiere farà dimora presso di voi, o farà il sacrificio pasquale al Signore; deve farlo pienamente secondo lo statuto e la legge del sacrificio pasquale; una medesima legge sarà per voi, tanto pel pellegrino, quanto per l'indigeno del paese. (15) Nel giorno poi, che venne eretto il tabernacolo, la nube coperse il tabernacolo, (quella parte cioè che forma) il padiglione della Legge: ed alla sera eravi sopra il tabernacolo una specie di fuoco sino alla mattina. (16) Così accadeva quotidianamente, la nube lo copriva, ed una specie di fuoco durante la notte. (17) Ora, quando la

(11) ובדרך לא היתה: שלא היה עומד, וגם לא היה בדרכו, אז אם לא יעשה פסח, יכרת. וראש"ע אגב שיעפיה לא דק, ופירש ובדרך, או בדרכו. והמזבח הבין כי זה שבו גזול, וכדק ליישב דבריו, ואמר שכוונתו ללמדנו קריאת וי"ו שרק בראש תבה (11) והועמד ראש והבין כי הכל הוה הדברים הללו של המזבח, והתוה עליו ופירש דברי ראש"ע על אונתם, ולא ראש השבו הוהל מהם, ולא הבין מה זה ועל מה זה כדק המזבח לפרש כד. (12) ועשה פסח: לא שיעשהו אם ירצה, כמו שראש מותרים רוב"ק, אלא כמו שפירש רש"י. ועשה פסח לה: אין ספק שאין פירושו אלא כפירוש רש"י, כשיתגבר גר ואח"כ יבא זמן לעשות פסח ויעשה פסח, לר"ך שיעשהו ככל קדמונו וככל משפטיו (אע"פ שלא יבא מוזכרים לא הוא ולא אבותיו), חוה בין לענין פסח ראשון בין לענין פסח שני. ומלת וירצה שכתב המזבח, ומלת ויילל שכתב המזבח, אינן כבוכות. (13) את המשכן לאהל העדות: ולא הושכן הלה, אלא אותו חלק מהמשכן ששם אהל העדות, כמו למטה י"א (1) איש לפתח אהל ידוה על המשכן: כתב רש"י כמו הוה על המשכן, כוונתו כי פירש יהיה ידוה ולא suit, כי לא היה כך פעם אחד בלבד אך הוא ענין שהיה הוה חייב וכו'.

איש כִּי־יְהִי טָמֵא לְנֶפֶשׁ אוֹ בְדֶרֶךְ רַחֲקָה לָכֶם אוֹ לְדַרְתֵּיכֶם וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה: (א) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם בֵּין הָעַרְבִים יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מִצּוֹת וּמִרְרִים יֹאכְלֵהוּ: (ב) לֹא־יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וַעֲצֵם לֹא יִשְׁבְּרוּבוּ כְּכֹל־חֻקַּת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: (ג) וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־הוּא טָהוֹר וּבְדֶרֶךְ לֹא־הָיָה וְחָרַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּי כִּי קָרַבַּן יְהוָה לֹא הַקָּרִיב בְּמַעֲדוֹ חָטְאוּ יִשְׂאֵהָ הָאִישׁ הַהוּא: (ד) וּכְיִגְוֹר אֲתָכֶם גַּר וַעֲשֵׂה פֶסַח לַיהוָה כְּחֻקַּת הַפֶּסַח וּכְמִשְׁפָּטוֹ בֵּן יַעֲשֵׂה חֻקָּה אַחַת יְהִיֶה לָכֶם וּלְגַר וּלְאֶזְרַח הָאָרֶץ: ס רַבִּיעִי (ט) וּבְיוֹם הַקִּים אֶת־הַמִּשְׁכָּן כַּסֶּה הָעֵנָן אֶת־הַמִּשְׁכָּן לְאַהֲלֵה־הָעֵדוּת וּבְעָרֵב יְהִיֶה עַל־הַמִּשְׁכָּן כְּמִרְאֵה־אִשׁ עַד־בֹּקֶר: (י) בֵּן יְהִיֶה תְּמִיד הָעֵנָן יְכַסֶּנוּ וּמִרְאֵה־אִשׁ לַיְלָה: (יא) וּלְפִי הָעֲלֹת הָעֵנָן

יְהִי הָעֲנַן מֵעֶרֶב עַד-בֹּקֶר וְנִעְלָה הָעֲנַן
 בְּבֹקֶר וְנִסְעוּ אוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה וְנִעְלָה הָעֲנַן
 וְנִסְעוּ: (כב) אוֹ-יָמִים אוֹ-חֹדֶשׁ אוֹ-יָמִים בְּהָאָרֶץ
 הָעֲנַן עַל-הַמִּשְׁכָּן לִשְׁכֹּן עָלָיו יַחֲנוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
 וְלֹא יִסְעוּ וּבְהִעֲלֹתוֹ יִסְעוּ: (כג) עַל-פִּי יְהוָה
 יַחֲנוּ וְעַל-פִּי יְהוָה יִסְעוּ אֶת-מִשְׁמַרְתּוֹ יְהוָה
 שְׁמְרוּ עַל-פִּי יְהוָה בִּיד-מֹשֶׁה: פ

(ס) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ז) עֲשֵׂה

NUMERI IX-X

partivano; o (restava) una giornata ed una notte, indi la nube si scostava, e quelli movevansi. (22) O (restava) due giorni, o un mese, o (anche) un anno, prolungando la nube il suo soggiorno sul tabernacolo, (e per altrettanto tempo) i figli d'Israel stanziavano, e non partivano; e quando quella si scostava, movevansi. (23) Per ordine del Signore accampavansi, e per ordine del Signore ponevansi in viaggio; ubbidivano fedelmente al Signore, seguendo gli ordini del Signore, (comunicati) col mezzo di Mosè [cioè la nube serviva di guida a Mosè, il quale poi col suono delle trombe dava al popolo il segnale della partenza].

X

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Fatti due

מֵעַל הָאֹהֶל וְאַחֲרָיו כִּן יִסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וּבִמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן-שֵׁם הָעֲנַן שָׁם יַחֲנוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל: (ח) עַל-פִּי יְהוָה יִסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְעַל-פִּי יְהוָה יַחֲנוּ כָּל-יָמָיו אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן הָעֲנַן
 עַל-הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ: (ט) וּבְהָאָרֶץ הָעֲנַן עַל-
 הַמִּשְׁכָּן יָמִים רַבִּים וְשָׁמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
 אֶת-מִשְׁמַרְתּוֹ יְהוָה וְלֹא יִסְעוּ: (י) וַיֵּשׂ אֲשֶׁר
 יְהִי הָעֲנַן יָמִים מְסֻפָּר עַל-הַמִּשְׁכָּן עַל-פִּי
 יְהוָה יַחֲנוּ וְעַל-פִּי יְהוָה יִסְעוּ: (כא) וַיֵּשׂ אֲשֶׁר

NUMERI IX

nube scostavasi d'in sul padiglione, e tosto i figli d'Israel ponevansi in viaggio; e nel luogo, dove si fermava la nube, ivi accampavansi i figli d'Israel. (18) (In tal guisa) i figli d'Israel movevansi per ordine del Signore, e per ordine del Signore accampavansi; tutt' il tempo che la nube si tratteneva sopra il tabernacolo, stavano accampati. (19) E quando la nube si arrestava lungo tempo sul tabernacolo, i figli d'Israel, fedeli all'ubbidienza del Signore, non si movevano. (20) Qualche volta la nube restava sul tabernacolo alcuni giorni; (ed eglino) per ordine del Signore accampavansi, e per ordine del Signore movevansi. (21) E talvolta la nube restava da sera a mattina, indi alla mattina la nube scostavasi, ed eglino

והמעמד כתב כי הכוספת הנכונה " כמו היה " ואין זו הנחה, אלא שנו. (כא) ויש אשר יהיה הענן מערב עד בקר: אע"פ שנערב היה על המשכן כמראה אש עד בקר, מכל מקום תמיד היה שם ענן, אלא שנלילה היה בחוכו כמראה אש.

ranno di ricordo davanti al vostro Iddio. Io, il Signore, sono l'Iddio vostro. (11) Ora, nell'anno secondo, nel mese secondo, ai venti del mese, la nube si scostò d'in sul tabernacolo della Legge. (12) Ed i figli d'Israel partirono in varie mosse dal deserto di Sinai, e la nube si fermò nel deserto di Paràn. (13) E movendo per la prima volta, secondo l'ordine del Signore, (comunicato) per l'organo di Mosè; (14) Si mosse primieramente il corpo d'esercito, (detto) il campo dei figli di Giuda, diviso nelle sue schiere, con alla testa del suo esercito Nahhscion figlio d'Amminadav. (15) Ed alla testa dell'esercito della tribù dei figli d'Issachar è Nethanel figlio di Ssuar. (16) Ed alla testa dell'esercito della tribù dei figli di Zevulun, Eliav figlio di Hhelon. (17) E venne calato giù il tabernacolo, e si mossero i figli di Gherescion e i figli di Merari, portanti il tabernacolo. (18) E si mosse il corpo d'esercito, (detto) il campo di Ruben, diviso nelle sue schiere, con alla testa del suo esercito Elissur figlio di Sceducùr. (19) Ed alla testa dell'esercito della tribù dei figli di Simeone è Scelumiel figlio di Ssurisciaddai. (20) Ed alla testa dell'esercito della tribù dei figli di Gad, Eljassaf figlio di Deuel. (21) Indi

כתיבה לא היה להם שום תועלת בכביעת כושא המשכן אחר דגל ראשון כדי שיוכלו להקים את המשכן עד בוא הקהלים (למעשה פסוק כ"א), אם הדגל השני לא היה מונף בין אלו ואלו, אבל היה מן הנה. א"כ בהכרח זה אחר זה היו הדגלים מוהלכים. ומה שכתוב (למעלה ב' י"ז) כאשר יבנו כן יבנו, אין ענינו שיהיה מעמדם בכביעה כמעמדם בתכניה, אך פירושו צדו איש על ידו לדגליהם, שאותם השצטעים שהיו זה אצל זה נדגל אחד בתכניהם, היו ג"כ זה אצל זה בכביעתם, שלא היו הדגלים מתפרדים במוכעות, אלא כל שבת ושבת היה מוכיר את מקומו אצל מן הוא שריו, ואצלו היה נוסע. ע' כת"הש. (ב) דעוואל: אומר אני לא דעואל שמו ולא רעואל שמו אלא דרעואל (ג') למעלה בתחלת ס' במדבר, וכן דודנים ורודנים. ובתרגום המוכונה ליונתן דורדניא, וכן כלל הדרדע במלכים א' ה' י"א, ובד"ה א' ב' ו' ודרע, וכן עבד, עבר, שמו עבדן. (כא) ונסעו הקהלים וגו': כשהיו מוקינים אז בני גרשון וזררי היו מוקינים את המשכן, ובתוך כך דגל ראשון שהיה לאחריהם היה פונה ומוכה מן הנה, והיה מניח מקום לקהלים להתקרב, ובנוסף גם ה' היו וכלי הקדש היו מוואים המשכן מוקם והיו כותבים כל דבר ביוקיוו.

(יא) וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִיַּת בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּעֶשְׂרִים
בַּחֹדֶשׁ נִעְלָה הָעֶנָן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵרָת:
(יב) וַיִּסְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמַסְעֵיהֶם מִמִּדְבַּר סִינַי
וַיִּשְׁכְּן הָעֶנָן בְּמִדְבַּר פָּאֲרָן: (יג) וַיִּסְעוּ בְּרֵאשִׁיטָה
עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה: (יד) וַיִּסַּע דָּגַל מַחֲנֵה
בְּנֵי־יְהוּדָה בְּרֵאשִׁיטָה לְצַבָּאתָם וְעַל־צַבָּאוֹ
נַחֲשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב: (טו) וְעַל־צַבָּא מַטֵּה בְּנֵי
יִשְׁשַׁכָּר נַתְנָאֵל בֶּן־צֹוּעָר: (טז) וְעַל־צַבָּא מַטֵּה
בְּנֵי זְבוּלֹן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן: (יז) וְהוֹרֵד הַמִּשְׁכָּן
וַנִּסְעוּ בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן וּבְנֵי מְרָרִי נִשְׂאֵי הַמִּשְׁכָּן:
(יח) וַנִּסַּע דָּגַל מַחֲנֵה רְאוּבֵן לְצַבָּאתָם וְעַל־
צַבָּאוֹ אֱלִיצוּר בֶּן־שָׁדַיֹּאוֹר: (יט) וְעַל־צַבָּא מַטֵּה
בְּנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֵמִיאֵל בֶּן־צוּרִישָׁדַי: (כ) וְעַל־
צַבָּא מַטֵּה בְּנֵי־גָד אֱלִיסָפָּה בֶן־דְּעוּאֵל:
(כא) וַנִּסְעוּ הַקְּהָלִים נִשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ וְהַקִּימוֹ

מחנה בני יהודה בראשונה: כראש לי בלא ספק כי בקורה היו הדגלים מוהלכים (עיין מבאר למעלה ב' י"ז) זה אחר זה, ולא כתיבה זה בלד זה כמו שהיו עומדים בתכניהם; שאם היו נוסעים כתיבה, היה ראוי שיכעו כולם כאחת, לא זה אחר זה. כמו שפורש כאן ויסע דגל מחנה בני יהודה בראשונה. ומלבד זה אם היו נוסעים:

אֶת־הַמִּשְׁפָּן עַד־בְּאֵם: (כב) וְנָסַע דָּגַל מַחֲנֵה
 בְּנֵי־אֶפְרַיִם לְצַבְּאֹתָם וְעַל־צַבְּאוֹ אֱלִישֶׁמַע
 בֶּן־עַמִּיהוּד: (כג) וְעַל־צַבְּאֵ מִטֵּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה
 גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָהצֹר: (כד) וְעַל־צַבְּאֵ מִטֵּה בְּנֵי
 בְּנִימֵן אֲבִיהֶן בֶּן־גְּדֵעוֹנִי: (כה) וְנָסַע דָּגַל מַחֲנֵה
 בְּנֵי־דָן מֵאֶסֶף לְכָל־הַמַּחֲנֵת לְצַבְּאֹתָם וְעַל־
 צַבְּאוֹ אַחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישֶׁדַי: (כו) וְעַל־צַבְּאֵ
 מִטֵּה בְּנֵי אֲשֶׁר פְּגַעִיאֵל בֶּן־עַכְרָן: (כז) וְעַל־
 צַבְּאֵ מִטֵּה בְּנֵי נַפְתָּלִי אַחִירַע בֶּן־עֵינָן:
 (כח) אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְצַבְּאֹתָם וַיִּסְעוּ:

NUMERI X

si mossero i Kehathiti, portanti gli oggetti più sacri, in guisa che quelli potessero erigere il tabernacolo prima che questi arrivassero. (22) Si mosse poscia il corpo d'esercito, (detto) il campo dei figli d'Efraim, diviso nelle sue schiere, con alla testa del suo esercito Elisciamà figlio d'Ammihùd. (23) Ed alla testa dell'esercito della tribù dei figli di Manasse è Gamlièl figlio di Pedassùr. (24) Ed alla testa dell'esercito della tribù dei figli di Binjamin, Avidàn figlio di Ghideonì. (25) Si mosse poi il corpo d'esercito, (detto) il campo dei figli di Dan, retroguardia di tutti gli altri campi, diviso nelle sue schiere, con alla testa del suo esercito Abhièzer figlio d'Ammisciaddài. (26) Ed alla testa dell'esercito della tribù dei figli d'Ascèr è Paghièl figlio d'Ochràn. (27) Ed alla testa dell'esercito della tribù dei figli di Naftali, Ahhirà figlio d'Enàn. (28) Tale è

ס (כט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֶבֶב בֶּן־רְעוּאֵל
 הַמְדִינִי חֲתָן מִיִּשָׁה נְסֻעִים אֲנַחְנוּ אֶל־הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֲתוּ אֲתָן לָכֶם לָכֶה אֲתָנוּ
 וְהִטְבַּנּוּ לָךְ כִּי־יְהוָה דִּבְר־טוֹב עַל־יִשְׂרָאֵל:
 (ל) וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם־אֶל־אַרְצִי
 וְאֶל־מִוֹלְדָתִי אֵלֶיךָ: (לא) וַיֹּאמֶר אֶל־נָא תַעֲזֹב
 אֲתָנוּ כִּי עַל־כֵּן יָדַעַת חֲנַתְנּוּ בַמִּדְבָּר וְהָיִיתָ

NUMERI X

l'ordine delle marcie dei figli d'Israel, divisi nelle loro schiere, e (così) si posero in viaggio. (29) E [innanzi di partire] Mosè disse a Hhovàv figlio di Reuèl madianita, suocero di Mosè: Noi siamo per incamminarci verso quel luogo, di cui il Signore ha detto: Quello vi darò. Vieni con noi, e ti farem del bene; poichè il Signore ha promesso del bene ad Israel. (30) E quegli gli disse: Non voglio venire; ma voglio andare al mio paese, ed al mio parentado. (31) E (Mosè) disse: Deht non ci abbandonare, dopo che avesti cura di noi al (primo) nostro stanziare nel deserto, e ci servisti d'occhi [cioè c'il-

(לא) אל נא תעזוב אותנו: אין ספק כי משה לא היה מפקד מחובב דבר לתועלתו, שיהיה לו למוכהו וכיולא בזה, כי משה לא היה יודע שיתעכבו שם עוד ימים ושנים, כאשר היה על דבר המרגלים, והיה סבור שמיד יסעו אל המקום אשר אמר ה' אותו אתן לכם, ולכבוש הארץ מה יועיל איש אחד. והנה חנותו במדבר לא יתכן לפרשו על העתיד, כי לא ידע משה שהם עתידים לחנות ולהתעכב עוד שם, רק טעמו לשעבר, מאשר ידעתו וכסית חנותו במדבר, ראוי שתראה ג"כ הטוב אשר ייוויר ה' לנו; ולכן והיית לנו לעינים טעמו מאשר שהיית עמנו כאשר מניין ורואה ית' הטוב הוא אם רע, ראוי שתבא עמנו ותראה גם בהלכתנו בכיבוש הארץ. ואל

e Mosè pregò al Signore, ed il fuoco scomparve. (3) Indi quel luogo ebbe il nome di Taverà, poichè arso in essi il fuoco del Signore. (4) La turba poi straniera ch'era tra essi si mosse a concupiscenza, quindi piansero anche i figli d'Israel, e dissero: Oh ci fosse dato di mangiar carne! (5) Ci tornano alla memoria i pesci che mangiavamo in Egitto, senza spesa; i cocomeri [angurie], i poponi [melloni], ed il porro, e le cipolle, e gli agli. (6) Ed ora l'anima nostra è secca: non c'è nulla: unicamente alla manna sono rivolti i nostri occhi [cioè le nostre speranze]. — (7) La manna poi somiglia al seme del coriandro, ed ha il colore della perla. (8) Il popolo spaziava [fuori del campo] e la raccoglieva, indi la tritava colle macine, o la pestava nel mortajo, e la cucinava nella pentola, o ne faceva focacce; ed aveva il sapore di pasta molle oliata. (9) E quando la rugiada, durante la notte, scendeva sul campo, vi scendeva sopra la manna. — (10) Ora, Mosè udì il popolo che piangeva, diviso a famiglie, ciascheduno all'ingresso del proprio padiglione; e l'ira del Signore s'accese oltremodo, e Mosè ne fu dolente. (11) E Mosè disse al Signore: Perchè non ho io incontrato grazia appo

שפרתה ועלתה נכח, מיד הכשילו אשכלותיהם עכבים; אף כאן תכף שהתאווננו, מיד היו דבריהם רעים בזונוי ה', כלומר וישמע ה' ויקר אפם, וישמע ה' פרט שאחר הכלל מתאווננים: משרש אכן הידוע בערבי, וכן דק"ל אכילות ואיכנו משרש און. (ד) וישוּבו ויבכו: ענינו ואח"כ זכו גם בני ישראל, וכמוהו ושבת וכסית את לאתך שענינו ואח"כ תכסה. (ה) אשר נאכל במצרים חנם: תכס מומם, כי המזרים היו מופרכים את ישראל כדי שיוכלו לעבוד עבודתם, והיו מואכילים אותם דברים המנויים שם בזול מואד, כגון דגני היאור וקשואים וכו'. וכן מנינו ביהרודוט כי על פיראמויד אהת אשר בזמרים היה כתוב כי הולך אשר הקים אותה הולך אלף ושש מואות ככרים, בשמים גללים ונכונות, לפרנסת הפועלים אשר זכו אותה. גם כתב הירודוט כי המזרים לא היו מואכילים דגים, וזוה יובן למה היו כותבים אותם לבני ישראל. וזריך עיון וקפוש אם היו עובדים הדגים, ואז אף יתכן שיכחו לישראל שיאכילום, או היו כמאסים בעיניהם, ואז יתכן שיאכילום לאתרים. (ו) שמו: שרש שוט כשהוא על אדם אחד יורה התהלכות אכה ואכה, וכשהוא על בני אדם ענינו התפרות זה לכאן זה לכאן. (זא) ולמה לא מצאתי חן בעיניך: היו

(א) ויקרא שם המקום ההוא תבערה כי בערה כם אש יהוה: (ב) והאספסף אשר בקרבם התאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר: (ג) וזכרנו את הדרנה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים: (ד) ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו: (ה) והמן כזרעגד הוא ועינו כעין הבדלה: (ו) שטו העם ולקטו וטחנו ברהים או דכו במדכה ובשלו בפרור ועשו אתו עגות והיה טעמו כטעם לשד השמן: (ז) ובדרת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו: (ח) וישמע משה את העם בכה למשפחתיו איש לפתח אהלו ויחר אף יהוה מאד ובעיני משה רע: (יא) ויאמר משה אל יהוה למה הרעת לעבדך

הכ"ף צולת כמתאווננים עכבים תכף ומיד שהיה זה היה גם זה, וכמוהו ויהי כושיב ידו והכס יאל אחיו, תכף ומיד שהשיב ידו יאל אחיו, והוא כפורקת עלתה נכח, תכף

וְלִמָּה לֹא־מִצַּתִּי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְשׁוֹם אֶת־מִשְׁאֵה
 כָּל־הָעַם הַזֶּה עָלָיו: (יב) הֲאֵנֶכֶי הָרִיתִי אֶת־כָּל־
 הָעַם הַזֶּה אִם־אֵנֶכֶי יִלְדֵתִיהוּ כִּי־תֹאמַר אֵלַי
 שָׂאֵהוּ בְּחִיקְךָ כְּאִשֶּׁר יִשָּׂא הָאִמָּן אֶת־הַיֶּנֶק
 עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַת לֹאֲבֹתָיו: (יג) מֵאֵין
 לִי בָשָׂר לָתֵת לְכָל־הָעַם הַזֶּה כִּי־יִבְכּוּ עָלַי
 לֵאמֹר תִּגְהַלְנוּ בָשָׂר וְנֹאכְלָהּ: (יד) לֹא־אוּכַל
 אֲנִכִּי לְבִדִּי לְשֹׂאת אֶת־כָּל־הָעַם הַזֶּה כִּי כִבֵּד
 מִמֶּנִּי: (טו) וְאִם־כִּכְהִי אֶת־עֲשֵׂה לִי הֲרַגְנִי נָא
 הֲרֹג אִם־מִצַּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאֶל־אֲרָאָה

NUMERI XI

te? Perché (dico) facesti questo male al tuo servo, d'imporre su di me il peso di tutto questo popolo? (12) Ho io portato nel ventre tutto questo popolo? l'ho io generato? che tu mi dici: « Portalo in seno, come il balio porta il poppante » (sino a che io l'abbia collocato) su quella terra, che giurasti a' suoi padri. (13) Onde avrei io tanta carne, da dare a tutto questo popolo? mentr'essi mi piangono attorno, con dire: Danne carne, che mangiamo. (14) Non posso io, così solo, sostenere (il peso di) tutto questo popolo, perocchè è troppo grave per me. (15) E se tu pensi di seguirar meco

כמו מואמר מוסגר, ולשום את משה הוא דבק עם לווה הרעות. (יד) כי כבד

(*) קסר א'.

בְּרַעַתִּי: פ (טז) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 אֲסַפְּהֶלְי שְׁבַעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 יָדַעַת כִּי־הֵם זִקְנֵי הָעַם וְשִׁטְרֵיו וְלָקַחַת אֹתָם
 אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִתְיַצְבוּ שָׁם עִמָּךְ: (יז) וַיִּרְדְּתִי
 וּדְבַרְתִּי עִמָּךְ שָׁם וְאַצְלֹתִי מִן־הָרוּחַ אֲשֶׁר
 עָלֶיךָ וְשַׁמְתִּי עֲלֵיהֶם וְנִשְׂאוּ אֹתְךָ בְּמִשְׁאֵה
 הָעַם וְלֹא־תִשָּׂא אֹתָהּ לְבַדְּךָ: (יח) וְאֶל־הָעַם
 תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמַחֵר וְאֲבַלְתֶּם בָּשָׂר כִּי
 בְּכִיתֶם בְּאֹזְנֵי יְהוָה לֵאמֹר מִי יֹאכְלֵנוּ בָּשָׂר

NUMERI XI

così, fammi deh! morire, se ho incontrato grazia appo te; ond'io non abbia a stare a vedere il mio male [cioè ond'io non mi trovi in una continua infelicità irreparabile, udendo le lamentazioni del popolo, senza potervi porre rimedio]. (16) Ed il Signore disse a Mosè: Radunami settant'uomini dei vecchi d'Israel, quelli che tu conosci essere (stati già in Egitto) gli anziani del popolo e i suoi soprantendenti; o falli venire al padiglione di congregazione; ed aspettino ivi con te. (17) Ed io scenderò, e parlerò teco là, e gl'investirò di quello stesso spirito, di cui tu sei investito; ed eglino sosterranno con te il peso del popolo, e non lo sosterrai tu solo. (18) Al popolo poi dirai: Santificatevi per domani, e mangerete carne; po-

מוסגר: מואמר מוסגר, ולשום את משה הוא דבק עם לווה הרעות. (יד) כי כבד
 כיו מואמר מוסגר, ולשום את משה הוא דבק עם לווה הרעות. (יד) כי כבד
 ירוח הוקדשו: לראות הווספת אשר יעשה לכם ה' ע' שנות ט"ו י"א. (כ) ורא:

sciachè piangeste davanti al Signore, con dire: «Oh ci fosse dato di mangiar carne! poichè stavamo meglio in Egitto»; ed il Signore vi darà carne, e ne mangerete. (19) Non per un solo giorno ne mangerete, e non per due giorni, e non per cinque giorni, e non per dieci giorni, e non per venti giorni. (20) (Ma ne mangerete) pel corso d'un intero mese, sicchè la renderete (per la bocca o) pel naso, o vi vorrà in abborrimento; posciachè aveste a vile il Signore ch'è in mezzo a voi, e piangeste davanti a lui, con dire: Perchè mai siamo usciti dell'Egitto? (21) E Mosè disse: Il popolo, in mezzo al quale io sono, consta di seicentomila pedoni; e tu dici: Voglio dar loro carne, e ne mangeranno per un intero mese! (22) Hannosi forse a scannare per essi pecore e buoi, tanti che bastino loro? Hannosi a radunare per essi tutt'i pesci del mare, sicchè ne abbiano a sufficienza? (23) Ed il Signore disse a Mosè: Evvi forse qualche cosa, a cui la mano [il potere] del Signore non giunga? Ora vedrai, se la mia parola t'avverrà, o no. (24) E Mosè uscì, ed espose al popolo le parole del Signore, e adunò settant' uomini degli anziani del popolo, e li fece stare intorno al padiglione. (25) Ed il Signore seese nella nube, e gli parlò; ed investì quei settanta anziani dello spirito, di cui egli [Mosè] era investito; e tosto che lo spirito posò sopra di essi, profetizzarono in maniera senza

היו יסודן (כא) עשו כמות אלף רגלי: אם היה לו אומר לו שאכלים ונזון
 מזה (כב) וזהו ענין היותו לא היה יושב תמיד, אבל היה לו שאכלים בשר, ומשה
 ראה כי לא היה בשיעורם ארץ כשנת שיהיו בה בקר ולא, ולא יש שיהיו בו דגים,
 גם עופות לא היו כראים גם בידבר הגדול והכבוד, לפיכך תמה. והכני מעט פירות
 אשר כתבתי בצבורי העמים תקפ"ז עמוד ר"ד ובכרם קמד ג' עמוד ר"ג. (כה) ויאצלו:
 ויבן הקל ע"ד ויאמר. ויחנבאו: דברו אל העם בכת ובנבזה אלהים, להוסיף
 הפחדים והרביבים הרעים. ולא יספו: הרי זו מליצה מעלינות השם, ויחנבאו
 ויבן לא יתקן, לא יספן כבודו קול גדול, ועולם לא היה קול כבודו, וכי יבא אל העם
 יתנו חוקים להחנבאו כבודם, ועולם לא התכבאו חכמים חקרים בכת ובנבזה רשעים.

כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרַיִם וְנָתַן יְהוָה לָכֶם בָּשָׂר
 וְאָכַלְתֶּם: (ט) לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמִים
 וְלֹא חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא עֶשְׂרֵה יָמִים וְלֹא
 עֶשְׂרִים יוֹם: (כ) עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־יֵצֵא
 מֵאִפְכֶם וְהָיָה לָכֶם לְזֵדָא יַעַן כִּי־מֵאִסְתֶּם אֶת־
 יְהוָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכוּ לִפְנֵי לֵאמֹר
 לָמָּה זֶה יֵצְאָנוּ מִמִּצְרַיִם: (כא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שִׁשׁ־
 כִּמּוֹת אֶלֶף רִגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנֹכִי בְּקִרְבוֹ
 וְאַתָּה אָמַרְתָּ בָּשָׂר אֶתֶן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ
 יָמִים: (כב) הֲצֵאֲנִי וּבִקֵּר יִשְׁחַט לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם
 אִם אֶת־כָּל־דְּהַי הַיָּם יֵאֱסַף לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם:
 פ (כג) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִיךְ יְהוָה
 תִּקְצֹר עֲתָה תִּרְאֶה הִיקָרְךָ דְּבַרִי אִם־לֹא:
 (כד) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל־הָעָם אֶת דְּבַרִי
 יְהוָה וַיֵּאֱסֹף שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד
 אִתָּם סְבִיבֹת הָאֹהֶל: (כה) וַיִּירַד יְהוָה בְּעַנְן
 וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאצֵּל מִן־הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן
 עַל־שִׁבְעִים אִישׁ הַזִּקְנִים וַיְהִי כְּנֹחַ עֲלֵיהֶם

esempio. (26) Due uomini erano rimasti nel campo, dei quali l'uno avea nome Eldàd, e l'altro Medàd, e posò su di loro lo spirito — erano cioè dei (settanta) iscritti, ma non erano usciti (per recarsi) al padiglione — e profetarono (stando) nel campo. (27) Corse un giovine, e ne diede l'annunzio a Mosè, e disse: Eldàd e Medàd profetizzano nel campo. (28) E Giosuè figlio di Nun, domestico di Mosè, uno de' suoi più cari, rispondendo disse: Mio signore Mosè, imprigionali. (29) E Mosè gli disse: Sei tu geloso per me? Fosse pure tutt' il popolo del Signore altrettanti profeti! (Fosse pure, dico) ch' il Signore mettesse sopra di essi il suo spirito! (30) Indi Mosè si ritirò nel campo, come pure gli anziani d' Israel. (31) Ed un vento si mosse (mandato) dal Signore, e trasportò d' oltre mare le quaglie, e le gettò sopra il campo, per lo spazio di una giornata di cammino dall' una parte e dall' altra, intorno al campo, ed all' altezza di circa due braccia dalla superficie della terra. (32) Ed il popolo si alzò, e per tutto quel giorno,

רוגים נכד ולא יצאו האהלה, נקה עליהם הרוח והתכנאו צעל כרחם. (כח) מבחוריו: יפה אמר ראב"ע כי לא יתכן לפרש מבחוריו ומבגוריו, כי זה הוועשה היה בשכה השניה, ומתי היה יושע משרתו קודם לכן, כי במדין לא הלך עמו. המבאר לכת"ה כתב דברים בטלים על טעמי הפסוק הזה, ולפי האמת גם למירוט ראב"ע לא היה מקום לטעמים אחרים, כי אחר שכתוב משרת משה אין ספק שהכניו במלת מבחוריו לפירוט ראב"ע הוא דבק עם משה הקרוב אליו, ולא עם משה שבפסוק הקודם כאשר חלם המבאר. בלאם: כמו אשר בלאו (ירמיה ל"ג ג'). (לא) ויטוש על המחנה: השליש היו יגיעים, שעברו על היס בלא מכות, ע"כ היו פורקים קרוב לארץ שהאזיר יותר גם וסובלם יותר. וכאמרתם: כפירוט ראב"ע. (לב) השלו לא היה על המחנה אלא סביבות המחנה, כי היה מעופף בשפל באומות על פני הארץ, ואם היה הולך על המחנה היה מכה באהלים (ראב"ע). ויאספו אספם: הוקרא קצר והשאטט השטיטה, עיני חולין דף כ"ו עמוד ב'. וישמרו להם שמורה: ליבשם במקום, כך כוהנים עד היום במזמרים ליבש במקום הדגים והבשר (ראו'). המרים: כמו ויצרו אותם תורים תורים (שמות ה' י'), תרגם אנקלום שם ובאין דגורין, ואין הכוונה על הווה הנקראת תור (כדעת רמב"ם וגי' ויש"ר) שהיא מאה עומר, ועשרה תור הם ו"ג אלף גיזים, אבל הכוונה כי בתקלה כתבם זה על זה, ואח"כ שנקום לחייה. ואני יושיף כי לא יתכן לפרש תורים ולי' תור כי אין מורדים לא תבוסת לא תבוסת יושיף יושי, ולא בשום יורה אחרת (ש"ס).

www.torah.it

הרוח ויתנבאו ולא יספּו: (כו) וישארו שני אנשים במחנה שם האחד אלדר ושם השני מידר ותנח עליהם הרוח והמרה בכתבים ולא יצאו האהלה ויתנבאו במחנה: (כז) וירץ הנער ויגיד למשה ויאמר אלדר ומידר מתנבאים במחנה: (כח) ויען יהושע בין-נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדני משה בלאם: (כט) ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל-עם יהוה נביאים כי יתן יהוה את-רוחו עליהם: שביעי (ל) ויאסף משה אל-המחנה הוא וזקני ישראל: (לא) ורוח נסע מאת יהוה ויגזו שלוים מן-הים ויטש על-המחנה כדרך יום פה וכדרך יום פה סביבות המחנה וכאמתיים על-פני הארץ: (לב) ויקם העם כל-היום והוא וכל-הלילה

(כו) והמה בכתובים ולא יצאו האהלה: כראה לי כי משה צירר שבעים איש (לא ע"ב), ושנים וזהם נקראו ולא רנו לנא, והנה ס"ח בלבד עמדו סביבות האהלה, והכתוב אמר ויאסף שבעים איש, כי הוא כתב שבעים שנות ושלה לקרוא לכלם, ואח"כ ציאר כי שנים לא רנו לנא. ואמנם כבואת אלדר ויודד היתה כדי לפרסם אומת הרוח האלהי אשר נקה על הזקנים, כי הכה שנים אלה אע"פ שלא היו

e per tutta quella notte, e per tutto il dì seguente, raccolse le quaglie, chi meno ne raccolse ne raccolse dieci mucchi; e lo distesero intorno al campo. (33) Avevano ancora la carne tra i denti, ancora non era consumata, e l'ira del Signore s'accese contro il popolo, ed il Signore fece nel popolo una strage grandissima. (34) E quel luogo fu chiamato Kivròt hattaavà [i sepolcri della concupiscenza], perchè ivi seppellirono i concupiscenti. (35) Da Kivròt hattaavà il popolo partì per Hhasseròt, e mentre trovavasi in Hhasserot;

XII

(1) Mirjàm ed Aronne dissero male di Mosè, a motivo della moglie etiope che aveva presa, poichè presa aveva una moglie etiope. (2) E dissero: Il Signore ha egli parlato unicamente con Mosè? Egli ha pure parlato anche con noi — Ed il Signore l'udì. (3) Mentre Mosè stesso è l'uomo più mite che sia sulla faccia della terra [cioè udi anch'egli quelle parole, ma per la mitezza del suo carattere non ne fece risentimento]. (4) Ed il Signore disse repentinamente a Mosè, ad Aronne ed a Mirjàm: Uscite tutti e tre (e andate) al padiglione di congregazione. — Ed uscirono tutti e tre. (5) E scese il Signore nella colonna di nube, e si fermò all'ingresso del padiglione, e chiamò Aronne e Mirjàm, ed uscirono amendue.

(א) ותדבר מרים וגו': היה כראה להם לגאוש שאינו רוצה להתמתן בעונו, ובחוק דבריהם אמרו גם כן הרק אך במשה. ומשה נכטום לכתוב פסוק והאיש משה עבד מואל שלא היה מתנאה על היותו כביא ה' (דק"א ז"ל), או כתרגום המיוחס ליונתן בן עוזיאל משה היה עבד ולא קש לדבריהם, ולא עלתה על לבו להכנס מהם, הקב"ה רצה לבקש עלבונם, ומתלה היה כ"ל כי משה לא שמע דבריהם, כי כחוק ישמע ה', אע"פ שמועה לא שמע, ה' שמע, אך משה שכחוב לאו שלשתכם נשעו והיו במקום אחד, ולשון ישמע ה' לא לומר שמועה לא שמע, אלא שאע"פ שמועה היה ה' לא שמע, ה' הכה ה' שמע. (ה) ויצאו שנורהם: מן האהל אל ספתח ה' ויבאו חזק האהל ודבר עוהם שם, וזה נוספי שהיתה מרים עמידה להלטרות. ויבאו

וכל יום המחלת ויאספו את השלל הממעיט
אסף עשרה חמרים וישטחו להם שטוח
סביבות המחנה: (א) הבשר עודנו בין שניהם
טרם יכרת ואף יהוה חרה בעם ויך יהוה
בעם מכה רבה מאד: (ב) ויקרא את-שם
המקום ההוא קברות התאווה כי-שם קברו
את-העם המתאווים: (ג) מקברות התאווה
נסעו העם חצרות ויהיו בחצרות: פ

יב

(א) ותדבר מרים ואהרן במישה על-אדות
האשה הכשית אשר לקח כי-אשה כשית
לקח: (ב) ויאמרו הרק אך-במישה דבר יהוה
הלא גם-בנו דבר וישמע יהוה: (ג) והאיש
מישה ענו מאד מכל האדם אשר על-פני
האדמה: (ד) ויאמר יהוה פתאם אל-
מישה ואל-אהרן ואל-מרים צאו שלשתכם
אל-אהל מועד ויצאו שלשתם: (ה) וירד יהוה

(6) E disse: Ascoltate le mie parole. Se uno di voi è talvolta profeta, io, il Signore me gli rivelo in visione, e gli parlo in sogno. (7) Non è così del mio servo Mosè: egli gode la mia fiducia più di tutti gli altri di mia casa [cioè più d'ogni altro mio servo, più d'ogni altro profeta]. (8) Io gli parlo [per così dire] a bocca a bocca, con chiarezza e senza enigmi; ed egli contempla la divina apparizione: e come non avete temuto di dir male del mio servo Mosè? (9) Il Signore si mostrò loro irato, e se n'andò. (10) Ed appena la nube si fu ritirata d'in sul padiglione, ecco Mirjàm divenuta lebbrosa [e bianca] come la neve; ed Aronne voltatosi verso Mirjàm, la vide lebbrosa. (11) Ed Aronne disse a Mosè: Deh! mio Signore, non voler che portiamo la pena della stoltezza e della mancanza da noi commesse. (12) Non voler deh! ch'ella [Mirjam] sia come un [parto] morto, il quale appena uscito dell'alvo materno, ha già mezzo corpo distrutto. (13) E Mosè selamò al Signore, con dire: Oh Dio, deh! la risana. (14) Ed il Signore disse a Mosè: E se suo padre le avesse sputato

שאמר מראה כנגד אחרוע, וקלם כנגד אדבר נב, והמראה היא הנורה שהכניא רואה בכבודו שעל ידה האל מתגלה ומתודע לו, וכאן לכבודו של משה נגלה להם בדין ולא בקלום, כדי להוכיחם בידו. ה': במראה אליו אתודע: היה לו לומר אני ה' אתודע, או ה' יתודע, לפיכך כ"ל כראצ"ע כי גם ה' דבק למעלה ולא לוטה, אם היה כניא ה', או אם יהיה כניאכס וזה, כי הכניא אף אם לא יהיה מכניאי השקר הוהתפארים צוה שאין צם, יתכן שלא יהיה כניא ה', ודי עיניה מוכיח או מוסרר נגבורה; ואולי כך היתה יורים הכניאה, ולפיכך אמר להם: אף אם הכניא שלכם יהיה צאוות כניא ה', ויכל מוקם צמראה אליו אתודע וגו'. ואונס חז"ל (התרגום והכוננות) רקקו וין הפירוט הזה, ופני שוילית כניאכס ה' הוא לשון מתווה חר, וההמון לא יבכחו ויכשל צו. (ז) לא בן עברי משה: עבדי משה הוא כאמון לי יותר מכל שאר עבדים שבציתי (והכונה שהוא למעלה ויכל שאר כניאים הנקראים עבדי ה') על דרך ווי בכל עבדך כדוד כאמון (ש"א כ"ב י"ד). בירתי: צית כאמר על אנשי הדיה וכולל העבדים, כמו ישמע צית פרעה, שהוא כאליו אמר וישמע עבדי פרעה. בכל בירתי: הבי"ת איכנס צי"ת המקום, אלא צי"ת היתרון, כמו היפה בטעם. (ח) וירד: כעם עליהם ובעלה מועליהם בטעם. (יב) במת: כולל ית, אשר ברחו ויורו, אוו, כבר צשרו כאל כל וכפסד.

בְּעֵמֹד עֵינָי וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אֶהָרָן
וּמְרִים וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: (א) וַיֹּאמֶר שְׁמֵעוּנָא
דְּבָרֵי אֲסִיְהִיָּה נְבִיאֲכֶם יְהוָה בְּמִרְאָה אֱלֹו
אֲתוֹדַע בְּחָלוֹם אֲדַבְּרֶבּוּ: (ב) לֹא־כֵן עֲבָדֵי
מֹשֶׁה בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא: (ג) פֶּה אֶל־פֶּה
אֲדַבְּרֶבּוּ וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידָת וּתְמִנַּת יְהוָה
יְבִיט וּמִדּוּעַ לֹא יִרְאֶתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי
בְּמֹשֶׁה: (ד) וַיַּחֲרֹאֲף יְהוָה בָּם וַיִּלְךְ: (ה) וְהָעֵנָן
סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מְרִים מִצְרַעַת בְּשִׁלֹג
וַיִּפֶן אֶהָרָן אֶל־מְרִים וְהִנֵּה מִצְרַעַת: (ו) וַיֹּאמֶר
אֶהָרָן אֶל־מֹשֶׁה בִּי אֲדָנִי אֶל־נָא תִשֶׁת עֲלֵינוּ
חֲטָאת אֲשֶׁר נִוְאֵלְנוּ וְאֲשֶׁר חֲטָאנוּ: (ז) אֶל־נָא
תְּהִי כַּמֵּת אֲשֶׁר בְּצִאתוֹ מִרְחֹם אִמּוֹ וַיֵּאכַל
חֲצִי בְּשָׂרוֹ: (ח) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר
אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ: פ מַפְטִיר (י) וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַבְיָה יֶרֶק יֶרֶק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא

הנזיר גם את משה היה (כדברי רש"י ורמב"ם) לומר שצדקו שלא בטכיו. (ז) אם ירדה
בניאכס: כמו ידיהם ולא ימושון, ידים להם. במראה: צמראה הללה, אלא

in faccia, non ne resterebb'ella coperta di rossore per sette giorni? Rimanga dunque chiusa per sette giorni fuori del campo, indi vi rientrerà. (15) E Mirjām fu chiusa fuori del campo per sette giorni, ed il popolo non partì, sinchè Mirjām non rientrò [nel campo]. (16) Indi il popolo si mosse da Ithas-seròt, e s'accampò nel deserto di Paràn.

XIII

(1) Ed il Signore parlò a Mosè, con dire: (2) Manda pure alcuni uomini, ch'esplorino il paese di Canaan, ch'io sono per dare ai figli d'Israel. Manderete un uomo per ogni tribù paterna, dei quali ognuno sia principale, tra i suoi. (3) E Mosè li mandò dal deserto di Paràn, per ordine del Signore; tutti

הגבורה, וכולו ג"כ (באותם ארבעים שנים) אכזבים שלא הורגלו בשפלות ובעבדות, ואכי אומר שלא היתה כוונת האל שיקנו גבורה, כי לא נקראם ירשו ארץ חרובים לא הושיעה ליו, אבל סבב שיתעבבו במדבר, למען יעמדו במשך ימים רבים אלל משה, שאם היה משה מוציאם אל הארץ, היו נחשבים אש נקלחתו ולא היה משה יכול ללוודם דעת, גם לא היו לריבים להתפרנס דרך כס, ולא היתה האמונה בתורת משה נקבעת בלבותם לדורות עולם, כמו שהיה הענין על ידי שיצאו ארבעים שנה במדבר, ומשה ונחיהם, ומפרנסם באותות ומופתים, וולמדם דרכי ה'; והתקן הזה אשר לא היה כוונה בכל הארץ, שהיו מואתים רבוא נפשות יושבים אלל מלמדם במשך ארבעים שנה, בלי שהיו ערודים בצקת מוכותיהם זה הוא שהעמיק האמונה בלב בני ישראל, באופן שבתעות כל יושבי הארץ אחרי האלילים, כאשרו תלמידי משה גוי אחד ויקדו בארץ, עיור האמונה הטהורה, ומוכו התפשטה ותפשט לעובת העין האכזבי כלל, וולאה הארץ דעה את ה'. ויתורו: שרש חור ענינו סבוב, ודומה לו ותאר הגבול (יהושע ע"ו ט') תרגומו ויסתר, ענין סבוב, וכן ובמחוגה יתארחו (כאשר העירו כבר רש"י ורד"ק) הוא לשון סבוב כמו ותאר הגבול, וזוה לדעתי כל לשון תאר הם הקויים הסובבים הגורה ומוצילים אותה, וכן תאר צרבי ענינו סבב, וזוה ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ענינו לא תזועטו, לא תלכו כה וכה (דקוק ועבדות ה') איווי הכהנת לבכם ועיניכם. וכן שרש רגל כגזר מן רגל, ועיקר הוראתו לשוטט היה ודחת, וזוה רכיל ורוכל. והכני מובל מה שכתבתי על שרש חור ועל שרש רגל ויתורו ויתורו וכן הוראת שני השרשים האלה משובות זו מוזו בדרך אחר מוזה שכתבתי זה, ויתורו ויתורו

www.torah.it

תכלם שבועת ימים תסגר שבועת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף: (מ) ותסגר מרים מחוץ למחנה שבועת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים: (מ) ואחר נסעו העם מהצרות ויחנו במדבר פארן: ס ס ס

יג

לו (ס) וידבר יהוה אל-משה לאמר: (ב) שלח-לך אנשים ויתרו את-ארץ כנען אשר-אני נתן לבני ישראל איש אחר איש אחר למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם: (ג) וישלח אתם משה ממדבר פארן על-פי יהוה כלם אנשים ראשי בני-ישראל המה:

(ב) שלח לך: לטובתך, שידעו ענין הארץ והעם מתחלה, ולא יערערו עליך לבסוף. שלח לך אנשים: דגברים (א' כ"ב) כתוב כי ישראל אומר כשלקה אכזבים לפסטיק, וכאן הוא אומר כי ה' דבר אל משה שלח לך אכזבים, וכראה כי הם שאלו, וה' הסכים וזה למשה שיעשו בדבריהם, וכאן לא הזכיר שהם שאלו, כדי שלא יהא כראה שמתאו בשאלתם. וכראה כי הכל היה סבה מואת ה', וכמו שכתב הרמב"ם (מורה ח"ב פל"ב), אלא שהוא אומר שהיה מחמת ה' להסב אותם במדבר עד שילמדו גבורה, כמו שרשע שהסליכה במדבר ושיעט הכחות הגוף מרחילה וכיוצא בהם וילמדו